

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 199
Бања Лука, 01.9.2009. године

Врховни суд Републике Српске, у вијећу састављеном од судија Дарка Осмића, као предсједника вијећа, Горјане Попадић и Јадранке Станишић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Д. К. из Б. Л., Ул..., против тужених млдб. М. К. и млдб. Ј. К., које заступа мајка и законска заступница С. М. из Г., ул..., ради измјене одлуке о законском издржавању, одлучујући о ревизији тужитеља против пресуде Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-07-000 761 од 23.10.2007. године, на сједници одржаној дана 01.9.2009. године донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се уважава, пресуда Окружног суда у Бањалуци број 011-0-Гж-07-000 761 од 23.10.2007. године и пресуда Основног суда у Бањалуци број П-I-82/04 од 4.1.2007. године се преиначују тако што се тужитељ обавезује да на име издржавања малодобних тужених плаћа мјесечно по 15% нето остварене зараде, тј. укупно 30% зараде за оба дјетета, почев од 5.3.2004. године па док за то постоје законски услови или до другачије одлуке суда.

Образложење

Првостепеном пресудом Основног суда у Бањој Луци број П-I-82/04 од 4.1.2007. године обавезан је тужитељ да на име издржавања млдб. тужених мјесечно доприноси по 20% нето зараде за свако дијете односно укупно 40% зараде за оба дјетета мјесечно, умјесто укупног износа од 50% мјесечне зараде, утврђеног пресудом на основу признања истог суда број П-I-77/01 од 26.9.2001. године, почев од правоснажности пресуде па надаље. Са преосталим дијелом тужбеног захтјева и приједлогом за одређивање привремене мјере обезбјеђења тужитељ је одбијен.

Другостепеном пресудом Окружног суда у Бањој Луци број 011-0-Гж-07-000 761 од 23.10.2007. године жалба тужених је одбијена и првостепена пресуда потврђена у досуђујућем дијелу, а жалба тужитеља је дјелимично уважена и првостепена пресуда преиначена тако што новоутврђени износ издржавања тужитељ треба да плаћа почев од 5.3.2004. године као дана подношења тужбе, док је у преосталом одбијајућем дијелу жалба тужитеља одбијена и првостепена пресуда у том дијелу потврђена.

Благовремено изјављеном ревизијом тужитељ побија другостепену пресуду због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права те предлаже да се побијана пресуда укине или преиначи

тако да се проценаг обавезе издржавања снизи на по 15% његове мјесечне зараде за сваку од малодобних тужених.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

У овој парници тужитељ захтијева измјену правоснажне судске пресуде којом је обавезан да на име издржавања тужених доприноси по 25% од своје зараде односно укупно 50% зараде мјесечно за оба дјетета.

Првостепени суд је на основу резултата расправљања утврдио: да је тужитељ ванбрачни отац малодобних тужених; да је правоснажном пресудом на основу признања Основног суда у Бањалуци број П-I-77/01 од 26.9.2001. године тужитељ обавезан да за издржавање малодобних тужених мјесечно плаћа по 25% своје зараде тј. укупно 50% зараде за оба дјетета; да су се у међувремену прилике промијениле јер се тужитељ 13.7.2002. године оженио и у браку стекао једно малодобно дијете, а у вријеме закључења главне расправе супруга му је била носећа са другим дјететом; да је тужитељ у вријеме доношења пресуде на основу признања био у сталном радном односу, а сада ради у Х. на одређено вријеме; да плата тужитеља износи око 700,00 КМ мјесечно; да супруга тужитеља није запослена; да мајка тужених ради на одређено вријеме у Т. школи у Г. и то са половином радног времена, те да остварује плату у износу од око 300,00 КМ мјесечно; да ни тужитељ ни мајка тужених немају некретнине у својини, већ живе у кући односно стану својих родитеља; да је у вријеме закључења главне расправе малодобна М. била стара девет година, а малодобна Ј. 6 година.

Полазећи од оваквог утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је нашао да су се оствариле претпоставке из одредбе члана 263. Породичног закона ("Службени гласник Републике Српске", бр. 54/02 и 41/08, даље: ПЗ) за измјену раније одлуке о издржавању, па је обавезао тужитеља да доприноси издржавању малодобних тужених у проценту од по 20% мјесечне плате за сваку од њих.

Другостепени суд је прихватио утврђено чињенично стање и одлуку првостепеног суда о висини издржавања, али је закључио да измијењена одлука о издржавању почиње тећи од дана подношења тужбе, а не од правоснажности пресуде, како је то одредио првостепени суд.

Нижестепене пресуде се темеље на погрешној примјени материјалног права. Нижестепени судови су правилно закључили да су се стекли услови за измјену раније правоснажне пресуде о издржавању, прописани у члану 263. ПЗ, јер су се знатније промијениле околности на основу којих је донесена ранија пресуда, али су погрешно примијенили одредбе наведеног закона које регулишу одређивање издржавања, а посебно оне садржане у члану 253. ПЗ.

У смислу члана 259. став 1. ПЗ, суд ће обавезати дужника издржавања који се налази у радном односу или је корисник пензије или прима сталну мјесечну новчану ренту, да плаћа будуће мјесечне износе издржавања у

проценту од личног дохотка, пензије или сталне новчане ренте. Смисао ове законске одредбе је да повјериоцу законског издржавања обезбиједи стабилне изворе подмирења потраживања, те да га заштити од посљедица инфлације и омогући брзу наплату износа издржавања. Имајући у виду циљ ове законске норме, има се закључити да се она примјењује и кад је обвезник издржавања у радном односу на одређено вријеме (као у конкретном случају), тим прије што се овај радни однос често и продужује.

Процент обавезе издржавања, према одредби члана 261. ПЗ, не може бити мањи од 15% за свако издржавано лице, а за сва лица која траже издржавање не може бити већи од 50%.

Тачна је теза ревидента да нижестепени судови приликом одлучивања о висини издржавања нису узели у обзир све релевантне околности, а нарочито његове властите потребе и друге законске обавезе по основу издржавања (члан 253. став 3. ПЗ).

Према одредбама члана 232. у вези са чланом 79 ПЗ, оба родитеља су дужна да издржавају своју малодобну дјецу и у извршавању те обавезе морају да искористе све своје могућности.

Са аспекта цитираних материјално-правних одредби, нижестепени судови су прецијенили материјалне могућности тужитеља. Он је дужан обезбиједити малодобним кћеркама макар егзистенцијални минимум, па и на штету властитог стандарда, али не на штету друге малодобне дјеце, према којима има законску обавезу издржавања. Суд одлучује о висини издржавања на основу чињеница које постоје у часу закључења главне расправе, а тада је тужитељ поред обавезе издржавања малодобних тужених имао и обавезу издржавања још једног малодобног дјетета, као и незапослене супруге (с тим да обавеза издржавања малодобне дјеце има приоритет над обавезом издржавања брачног супружника). Обавеза издржавања још једног дјетета рођеног по доношењу првостепене пресуде се не може узети у обзир приликом одлучивања о висини издржавања, а ова касније настала чињеница може само бити основ за покретање нове парнице за измјену одлуке о висини издржавања.

Досуђивањем издржавања у проценту од укупно 40% мјесечне зараде, тужитељу би преостало 60% зараде мјесечно, што је, по оцјени овог ревизијског суда, недовољно да би се обезбиједио егзистенцијални минимум његове породице (син и незапослена супруга). Треба имати у виду и да мајка малодобних тужених, која ради као професор са половином радног времена, има веће могућности него тужитељ да допунским радом обезбиједи додатна новчана средства за издржавање малодобних тужених.

Овај суд налази да би, у складу са критеријима из члана 253. ПЗ, допринос за издржавање у проценту од по 15% тужитељеве мјесечне зараде, односно укупно 30% његове мјесечне зараде, био у складу са потребама тужених и са могућностима тужитеља.

Стога је ради правилне примјене материјалног права ваљало уважити ревизију и одлучити као у изреци ове пресуде, у смислу члана 250. став 1.

Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07 и 49/09).

Предсједник вијећа
Дарко Осмић

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Амила Подрашчић